

ROND DE SCHUTSBOOM

jaargang 8

nummer 3

1988

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING 'DE VYER HEERTGANGHEN'
GOIRLE

Doelstelling volgens de statuten:

De Stichting heeft ten doel de bevordering der studie van de heemkunde in de ruimste zin, in het bijzonder door:

- a. de bevordering der studie van de heemkunde in de lokale en regionale aspecten van archeologie, geologie, toponymie, flora, fauna, architectuur, historie, folklore, sociale geografie en taalgebruik;
- b. het aanwenden of doen aanwenden van de door deze studie verworven kennis ten bate van het lokale en regionale leefmilieu door het verrichten van relevante activiteiten;
- c. het in stand houden van een streekmuseum, heemerf 'De Schutsboom'.

Lidmaatschap en abonnementen

Leden van de Heemkundige Kring ontvangen het periodiek 'Rond de Schutsboom' gratis.

Losse nummers f 3,50.

Lidmaatschap Heemkundige Kring f 20,-- per jaar.

Gezinsleden f 6,50 per jaar.

Voor leden is de toegang tot de maandelijkse lezingen gratis.

Openingstijden

Het museum is open elke zondag van 15.00 tot 17.00 uur, en voor groepen op aanvraag bij het secretariaat.

Het archief is open elke zaterdag van 10.00 tot 12.00.

Adressen

Heemerf De Schutsboom, Nieuwe Rielseweg 41-43,
5051 PD GOIRLE.

secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43, 5051 PD GOIRLE,
tel. 013-346622

redactie: Venneweg 11, 5051 BN GOIRLE. tel. 013-342182

**HET VERSCHIJNEN VAN DIT PERIODIEK WERD MEDE MOGELIJK
DOOR DE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN:**

Bloemsierkunst "Abcoven",

Abcovenseweg 23, 5051 PT GOIRLE. tel. 341388

AMRO-bank,

Kloosterplein 1, 5051 AR GOIRLE. tel. 349132

Party centrum Benelux,

Dorpsstraat 1, 5051 CH GOIRLE. tel. 342272

van Berkel B.V. loodgieterswerken en foliedaksystemen,

Ralph Bunchestraat 15, 5051 KW GOIRLE. tel. 342445

Boerenbond+ Bouwmarkt Goirle,

Weth. de Brouwerstraat 33, 5051 SJ GOIRLE.,

Garage Jac. de Brouwer,

Hoge Wal 1, 5051 PX GOIRLE. tel. 430935

Assurantiën Burgers en van Esch, voor verzekeringen,

hypotheken, financieringen, woningbemiddeling,

Tilburgseweg 43, 5051 AA GOIRLE. tel. 342129

Chinees Indisch Restaurant "China Garden",

Tilburgseweg 12-14, 5051 AH GOIRLE. tel. 344594

Stichting "Goirles Belang",

p/a Dorpsstraat 18, 5051 CK GOIRLE. tel. 343486

Assurantiëkantoor HEBU, eigenaar Fr. Burgers,

Lid NBVA garantie voor zekerheid.

Tilburgseweg 43, 5051 AA GOIRLE. tel. 342129

C. Hermans de Jong,

v. Haestrechtstraat 16, 5051 VD GOIRLE.

Keurslagerij Kees van Hest, tel. 341389

Tilburgseweg 81, 5051 AB GOIRLE. tel. 341389

ROND DE SCHUTSBOOM

Periodiek van de:

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
„DE VYER HEERTGANGHEN”
GOIRLE

Secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43, 5051 PD Goirle
telefoon: 013 - 34.66.22
Redactie: Venneweg 11, 5051 BN Goirle
telefoon: 013 - 34.21.82

Jaargang 8

nr. 3

december 1988.

INHOUDSOPGAVE:

- Voor u gelezen door N. de Vries
Kleingeestige nieuwsgierigheid en een keffend
hondje.	blz. 2
- In onze brievenbus
Dieventaaltje ofwel Dadievetadiel. W. Jonkergouw.
De heemkundige kring werkt mee aan geschiedkun-
dig onderzoeksprojekt. Th. Kemmeren.	5
- Onze vroede vaders van weleer:
Hoe de gemeente de huidige Parallelweg probeer-
de te "naasten" door A. Houtepen.	11
- Tussen "Ley en die Gemeynackeren":
De heren van de heerlijkheid: Het geslacht van
Haestrecht door J.C.J. Hoogendoorn.	13
- Genealogie: onze familienaam - 11 -
door Joseph Wijdemans.	17
- Gelicht uit oude archieven:
Nog meer omzwervingen van een Goirles archief-
stuk door G.B.A.M. Smulders.	21
- Onbekend monument door P. Wiercx.	23
- Stilstaan in de kruidentuin, Wijnruit: door T. Sas	28
- Stilstaan bij 1988: door T. Sas.	31

VOOR U GELEZEN

KLEINGEESTIGE NIEUWSGIERIGHEID EN EEN KEFFEND HONDJE.

In de vorige "Schutsboom" publiceerde N. de Vries een bericht uit het "Provinciaal Dagblad van Noord-Brabant en 's-Hertogenbosche courant" aangaande een grote brand in Goirle op 21 juli 1849.

In een andere courant, nl. "De Noordbrabander" werd hierop gereageerd door een ingezonden stuk van een Tilburger, die zich "X" noemde. Hierop werd in dezelfde courant weer gereageerd door een mijnheer "W".

Deze laatste was waarschijnlijk de correspondent van eerstgenoemd dagblad, de schrijver van het bericht waarop gereageerd werd en dus koos hij voor de letter "W", want die gaat immers vooraf aan de "X".

De Noord-Brabander, donderdag 2 augustus 1849,
21e jaar, no. 89.

Ingezonden stukken.

Mijnheer de Redacteur.

Mag ik UE. verzoeken het volgende eene plaats in uw veel gelezen blad te willen inruimen.

Tilburg, 28 Julij.

Daar ik niet weet of het te veel zelfstandigheid bezittend Bestuur dezer stad, zich al of niet het geblaf van een klein naburig hondje zal laten gelegen liggen, zoo wil ik als Inwoner van Tilburg, die van de medehulp zijner stadgenooten, waar in welk geval zulks ook zoude kunnen geschieden, ten hoogste overtuigd ben, en die daad ook op grooten prijs stel, trachten het hondje het blaffen te verbieden. Ter zake!

In het Provinciaal Dagblad van Noord-Brabant van 27 dezer no. 40, komt een artikel uit Goirle voor, waarin men zich beklagt, dat de Ingezeten en dezer stad bij de aldaar op den 21 plaats gehad hebbende brand, niet zoo als andere naburige Gemeenten, die huizen, have en goed hunner Ingezeten en aan het boven hen hangende verwoestende onweder prijs gaven, ter hulp zijn toegesnel.

Gisteren heeft er wederom in eene andere naburige Gemeente (Udenhout) eenen brand gewoed, en bij aldien de Ingezeten en dier Gemeente zich ook in het eerstuitkomend Prov. Dagblad zoo als die van Goirle over het niet te hulp snellen van ons beklagen, heeft men reden te vermoeden, dat de Stedelijke Raad er op zal bedacht zijn, om zoo wel als thans bij nacht, ook op den dag een Wachter op den Toren te plaatsen, ten einde te zien of er brand of andere onheilen in naburige Gemeenten plaats hebben: want de nederige trotsheid of verregaande verwaardheid van de Schrijvers van bovenvermeld artikel uit Goirle, niet wetende, doch zeer betwijfelende of zulks ook bij anderen bestaat, schijnt zoo groot te wezen dat zij, al ware ook de geheele Gemeente afgebrand, niet van zich zouden hebben kunnen verkrijgen, om de hulp van omliggende en meer bevolkte Gemeenten, die volgaarne hunne hulp zouden hebben verleend, interoepen.

Ingeval het hondje andermaal mogt blaffen zal ik zonder iets op de woorden: kleingeestige nieuwsgierigheid, aantemerken, zoo vrij zijn u te verzoeken hetzelve in zijn hok te jagen. Voor het eerst zal ik het hierbij laten.

Uw bestendige Lezer
X.

De Noord-Brabander
Staat- en Letterkundig Dagblad
21e jaar, no. 92
Donderdag 9 augustus 1849.

Goirle, 4 Augustus 1849.

Bij het lezen van een schrijven uit Tilburg, voort-

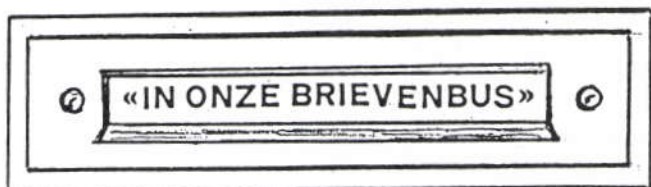
komende in Ued. Blad van 2 dezer, no. 89, in antwoord, of liever tot wederlegging van een artikel uit deze Gemeente, geplaatst in het Provinciaal Dagblad van Noord-Brabant van 27 Julij jl., was ik voornemens daarop niet meer terug te komen, doch later inziende dat het scheen, dat de drijfveer van den schrijver uit Tilburg niet is geweest, om de aangevoerde zaken te ontzenuwen, doch slechts op het oog had, om den schrijver van meer-genoemd artikel in een belagchelijk daglicht te stellen, en dus zeer betwifel, of zijne pen daarbij wel door eene onpartijdige hand is bestuurd, heeft mij genoopt, de onderwerpelijke zaak nog voor ditmaal, met eenige woorden toe te lichten.

De door mij aangevoerde daadzaken in het bedoelde artikel voorkomende, zijn reeds ter beoordeling van het publiek onderworpen, en kan mij derhalve veilig op deszelfs onpartijdige uitspraak verlaten.

Doch van meer gewicht komt mij voor de lust, welke de Tilburgsche schrijver schijnt te gevoelen om het zoogenaamd daar bedoeld klein naburig hondje (zoo als hij dit verkiest te noemen) het blaffen te beletten; welk hondje echter niet voornemens is, om voor het ijdel gejang van eenen grooten hond, welk een vreeselijk dier hij ook zijn moge, en met hoeveel verwaandheid hij ook zijne meerderheid boven zijnen kleinen natuurgenoot wil doen gelden, in zijn hok terug te keeren, alvorens meerdere zekerheid te hebben, dat hij werkelijk zoo schrikverwekkend is, als zijn hevig geblaf doet veronderstellen.

Uw lezer,
W.

N. de Vries.

DIEVENTAALTJE OFWEL: D A D I E V E T A D I E L.

Smokkelaars-taaltje van shag- en botersmokkelaars tussen Tilburg, Goirle en de grensplaats Poppel in de jaren 1940 - 1950.

Het taaltje is opgevangen in de omgeving Oerle, Tilburg-Zuid, Oerlesestraat, Korvel, Trouwlaan, Laurens Kosterplein.

Opgetekend door Willem Jonkergouw uit de mond van Pierre Laurijssen.

Het loopt als volgt:

Kende gij de boeventaal?

Kadiende gadie dadien badieventadiel?

Wat is de koffie lekker!

Wadiet adies dadie kadifadie ladiiekadier!

Ik pak nog een koekje.

Adiek padiek nadiieg adien kadiekskadie.

Ik lust geen koffie zonder suiker.

Adiek ladies gadien kadiefadie zadiendadier zadiiekadier.

Wat zijn dat mooie bloemen.

Wadiet zadien dadiet madiejadie bladiemen.

Gangbare woorden zien er als volgt uit:

vader	- vadidadier	tafelkleedje	- tadiefelkladie-
moeder	- madiedadier		jadie
dochter	- dadichtadier	boter	- badietadier
zoon	- zadien	tabak	- tadiebadiék
kind	- kadiént	televisie	- tadielevadisias-
baby	- badibadie		dien.

opa	- adiepadie	balpen	- badielpadien
oma	- adiemadie	stoel	- stadiel
zwager	- zwadigadier	huis	- hadies
zwagerin	- zwadigeradien	tuintje	- tadientjadie
oom	- adiem	kast	- kadiest
tante	- tadientadie	vloer	- vladier
hond	- hadient	plant	- pladient
kat	- kadiet	vaas	- vadies
sijsje	- sadiesjadie	pot	- padiet
mus	- madies	kan	- kadien
bril	- bradiel	kopje	- kadiepjadie
hand	- hadient	schoteltje	- Schadieltjadie
pink	- padienk	wijsvinger	- wadiesvadien- gadier
rug	- radieg		
buik	- badiel	knie	- knadie
lepeltje	- ladiepadieltje	voet	- vadiet
vinger	- vadingadier	teen	- tadien
middel-	- madidadielva-	been	- badien
vinger	diengadier	plafond	- pladiefadient
enkel	- adienkadiel	blaken	- badielkadien
kuit	- kadiet	keldertrap	- kadieldadier- tradiel
bil	- badiel		
pijn	- padien	grenswachter	- gradienswa- diechtadier
schouder	- scadiewadier		
elleboog	- adielbadiel	douane	- dadienwadien- dadie
vuist	- vadiest		
oor	- adier	frater	- fradietadier
oog	- adieg	politie	- pladiesjadie
neus	- nadies	schoolmees-	- schadielmadies-
mond	- madien	ter	tadier
snor	- snadier		
baard	- badiel	jurk	- jadieradiel
bril	- bradiel	jas	- jadies
tafelpoot	- tadiiefelpadiet	pak	- padiel
trap	- tradiel	peer	- padier
schoen	- schadien	appel	- adiepadiel
sok	- sadiel	aarde	- adierde
broek	- bradiel	boontjes	- badien
bloed	- bladies	sla	- sladie
rok	- radiel	muur	- madiel
		steen	- stadien
		rots	- radiets.

Op Broekhoven probeerde men het taaltje wel eens te spreken maar dat lukte maar met enkele woorden. Soms kende men op 500 meter verder wel zoiets, maar werd het al anders. Sommige families hielden het vast.

ALFABET:

aap	- adiep	a	- adie
beer	- badier	b	- badie
cor	- cadier	c	- cadie
dorp	- dadierp	d	- dadie
elf	- adielv	e	- adie (zie ook a)
feest	- fadies	f	- fadief
goot	- gadiet	g	- gadie
hond	- hadient	h	- hadie (hout is hadieuwt)
ik	- adiek	i	- adie (zie a en e)
je	- jadie	j	- jadie
kooi	- kadooi	k	- kadie
lap	- ladiep	l	- adiel
man	- madien	m	- adiem
non	- nadien	n	- adien
op	- adiep	o	- adie (zie a, e en i)
pot	- padiet	p	- padie
q---	- ---	q	- quadie
rot	- radiet	r	- adier
school	- schadiel	s	- sadie
thee	- thadie	t	- tadie
uier	- adijadur	*) u	- adu (verschilt dus van aoe en i)
vier	- vadier	v	- vadie
was	- wadies	w	- wadie
x---	- ---	x	- adieks
ijzer	- adizadier	ij	- adie (zie a,e,o,i)
zon	- zadien	z	- zadiet.

Een voor iedereen gemakkelijk aan te leren taaltje dus als je het even doorhebt. In een bepaald hoog tempo uitgesproken zullen de douaniers het niet gevolgd hebben!

Het taaltje is nog lang geheimtaal geweest tussen ouders en kinderen of omgekeerd.

*) uu zoals in zuur wordt zadier. Dus uu is ook weer adie.

TELLEN.

Een	- adien
twee	- twadie
drie	- dradie
vier	- vadier
vijf	- vadief
zes	- zadies
zeven	- zativadien
acht	- adiecht
negen	- nadiegadien
tien	- tadien
elf	- adieladief (spreek uit elluf)
twaaif	- twadieladief
dertien	- dadiertadien
veertien	- vadiertadien
vijftien	- vadiestadien
zestien	- zadiestadien
zeventien	- zadieventadien
achttien	- adiechtadien
negentien	- nadiegentadien
twintig	- twadientadieg
eenentwintig	- adientwadi egtadien
tweentwintig	- twadieentwadi entadieg
drieentwintig	- dradieentwadi entadieg
veertig	- vadiertadieg
vijftig	- vadiestadieg
zestig	- zadiegtadieg
zeventig	- zadieventadieg
honderd	- hadiendadiert
duizend	- dadiezend
twaaifhonderd	- twadielef hadiendadiert.

augustus 1988.